

ՀԱԽՀ

39(47925)

APR 2011
II
- 08

դեկրետներ և
որոշումներ հայաստան
1923թ

№ 1 - 10

2-րդ օրինակը ներկան

Հ. Ս. Խ. Հ.

ԴԵԿՐԵՏՆԵՐԻ ՅԵՎ ՎՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ

ՀԱՎԱՔԱԾՍԻ

1923

ՓԵՏՐՎԱՐ 28

№ 2

ՑԱՆԿ

11. Բժշկա—սանիտարական աշխատավորների հանրակույի մասին:
12. Զինաարկությունների մեջ պատանիների նվազագույն քանակություն սահմանելու մասին:
13. Պատանի բանվորներին բժշկական քննության յենթարկելու մասին:
14. 1900 թ. ի ծնունդ կարմիր բանակայիններին արձակուրդ տալու մասին:
15. Շոգեկաթսաների, ջրային և ներքին ալրեյումն ունեցող շարժիչների և ճնշման տակ գործող անոթների տերերից հարկ գանձելու մասին:
16. Հաշտարար առյանների և միջնորդ դատարանների մասին:
17. Աշխատանքի Որենսդրքի կիրարկության մասին:
18. Հաշտատանի սովյալների ոգնության կենտրոնական Հանձնաժողովի կանոնադրություն:
19. Բոլոր արդեկատները Ներքին Գործերի ժողովրդական կոմիտարիատի տեսչության տակ կենտրոնացնելու մասին:
20. Աշխատանքի վերաբերյալ որոնքները տաննաշխատող բանվորների վրա տարածելու մասին:
21. Գույքի պետական ապահովագրության մասին:
22. Պարտադիր զինվորադրության մասին:

Դ Ե Կ Ր Ե Տ

Հ. Ս. Խ. Հ. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ

№ 11. ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐԻ. ԲԺԻՇԿ ՈՐԴԱԿԱՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ԳԹՈՒԹՅԱՆ ԲՈՒՅՐԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀԱՆՐԱԿՈՁԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ 1921 թ. ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 28 Ի ԴԵԿՐԵՏԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ԼՐԱՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

1923 թ. Հունվարի 16

Ի փոփոխություն և ի լրումն գեղադործների, բժիշկ ոգնականների, զթուփյան քույրերի ցուցակագրության և աշխատակույի վերաբերյալ 1921 թ. Սեպտեմբերի 28-ի դեկրետի՝ Ժողովրդական Կոմիսարների խորհուրդը վերադնեց.

1. Վերացնել Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի վերահիշյալ դեկրետի այն մասը, վոր վերաբերում է բժշկության աշխատավորների աշխատանքի հանրակույին և այդ հանրակույի հիման վրա պետական ծառայության մեջ գտնվող բժշկության բոլոր աշխատավորներին ազատել հանրակույից:

2. Բժշկության աշխատավորներին աշխատանքից ազատվելը կատարվում է իրենց գիմումի համաձայն, Աշխատանքի Որենքագրքով սահմանված ժամանակին և կարգով. բայց Առողջապահության Ժողովրդական Կոմիսարիատին իրավունք՝ և վերապահվում ծառայության մեջ պահելու բժշկության այն աշխատավորներին, վոր Առողջապահության Ժողովրդական Կոմիսարիատի հիմնարկության աշխատանքի կազմի մեջ են, վոր ավելի բան յերեք ամիս ժամանակով, հաշվելով այն օրից, յերբ նրանք գիմելուկին են իրենց ծառայությունից ազատելու մասին:

Բացառիկ դեպքերում՝ այդ ժամանակ կարելի չի ավելացնել մինչև 6 ամիս:

3. Սույն դեկրետը չի տարածվում գինվորական և սանիտարական ծառայության մեջ գտնվող բժշկության աշխատավորների վրա:

4. Առողջապահության Ժողովրդական Կոմիսարիատին իրավունք և վերապահվում՝ աշխատանքի կոչելու բժշկության աշխատավորներ:

բին, ամբողջ Հ. Ս. Խ. Հ. Հանրապետությունը կա՛մ նրա մի մասը համաճարակի յենթակա հայտարարելու գնալքում:

Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի Նախագահի տեղակալ՝ Ս. Մամվյան

Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի քարտուղար՝ Գ. Պարզյան

Հր «Խորհրդային Հայաստան»

1923 թ. Փետրվարի 1, № 22

Հ. Ս. Խ. Հ. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ

Վ Ո Ր Ո Հ Ո Ւ Մ

№ 12. ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԵՋ ՊԱՏԱՆԻՆԵՐԻ ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆ ԲԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՍԱՀՄԱՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

1922 թ. Դեկտեմբերի 27

1. Ի նկատի ունենալով, վոր զանազան ձեռնարկությունների մեջ շատերը կրճատելիս պատանիների քանակության անհամաչափ նվազումն է տեղի ունենում, վոր կարող է վտանգավոր լինել վորակյալ բանվորական ուժը վերականգնելու կանոնավորության տեսակետից, սահմանել արդյունաբերության ստորե հիշատակված ճյուղերի համար այն պարտադիր տոկոսը, վորից պակաս չի կարող լինել 15, 16 և 17 տարեկան պատանիների թիվը՝ համապատասխան ձեռնարկության մեջ զբաղված անձանց ընդհանուր քանակության համեմատությամբ:

2. Արդյունաբերության այն ճյուղերը, վորոնց համար սահմանվում է պատանիների պարտադիր նվազագույն տոկոս, և այդ տոկոսի չափը յուրաքանչյուր առանձին ճյուղի համար՝ հետևյալներն են.

ա. Մետաղագործություն և մետաղի մշակություն	10	տոկ.
բ. Բամբակի մշակություն	15	»
գ. Բրդի մշակություն	10	»
դ. Մետաքսի մշակություն	5	»
ե. Պոլիգրաֆիական արդյունաբերություն	15	»
զ. Սղոցարաններ	8	»

1. Փայտի մշակութիւն	6	»
ը. Յեմենտի, աղյուսի և բրնձութիւն	5	»
թ. Կրի և ալարասարի արտադրութիւն	5	»
ժ. Կաշեգործութիւն	10	»
ի. Զիւսարքի արհեստանոցներ և կոշկակարանոցներ	10	»
լ. Անուշեղենի	5	»
խ. Աղորիքներ	8	»
ծ. Պահածոյի գործարաններ	8	»
կ. Զիթահանքեր	7	»
հ. Ծխախոտի և քարաձի գործարաններ	5	»
ձ. Գինու և կոնյակի	8	»
ղ. Հիմնական քիմիական արդյունաբերութիւն	5	»
ճ. ճոթեղենի արդյունաբերութիւն	17	»
մ. Ավառ—գարաժի արհեստանոցներ	10	»
յ. Գյուղատնտեսական	15	»
ն. Հանքագործական արդյունաբերութիւն	10	»
շ. Փոստ-հեռագիր	15	»
ու. Գեղագործութիւն	10	»

3. Յերկրորդ հոդվածում հիշատակված պատանիների քանակութիւնը նվազագույն չափը պարտադիր և թե պետական և թե մասնավոր ձեռնարկութիւնների համար:

4. Այն ձեռնարկութիւնները վորոնց 15, 16 և 17 տարեկան պատանի աշխատավորների քանակութիւնը պակաս և 2 հոգ. մասնաձեւով տոկոսից, պարտադիր են մինչև 1923 թ. Փետրվարի 1-ը՝ պատանիների թիվը սահմանված քանակութիւն հասցնել:

5. Պարտադիր նվազագույն չափեր սահմանելը, ձեռնարկութիւններին չի դրկում 2 հոգ. ում սահմանված պարտադիր նվազագույն քանակութիւնիցն ավելի պատանիներ վարձելու իրաւութիւնից:

Ծանոթութիւն.— Պատանիների քանակութիւնը կրճատումներ տեղի կարող են ունենալ միայն բանվորների ընդհանուր թիվը կրճատելիս, ընդհանուր կրճատման համեմատական չափով, բայց առանց յերկրորդ հոդվածում սահմանված չափերը նվազեցնելու:

6. Անդրկովկասի Աշխատանքի Ժողովրդական Կոմիտեի Կոմիտեի Կոմիտեի իրաւունք և վերապահվում է. Ա. Մ. Խ. և համապատասխան անտեսական մարմնի համաձայնութեամբ.

ա. Պարտադիր նվազագույն տոկոս սահմանել տնտեսութիւնային պիւնտի ճյուղերի համար, վոր նախատեսված չեն սույն վորոշմամբ:

բ. Ներկայացնել Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նախագահութեանը իր առաջարկութիւնները, սահմանված չափերի փոփոխութիւն մասին:

7. Սույն վորոշումը տարածվում է ամբողջ Հայաստանի վրա և պետք է հայտարարվի և կիրարկվի ձեռնարկութիւնների մեջ, վոր ուշ քան 1923 թ. Փետրվարի 1-ը:

Աշխատանքի Տեսչութեան և հանձնվում հսկողութիւն ունենալ սույն վորոշման գործադրութիւն վրա թե պետական և թե մասնավոր ձեռնարկութիւնների մեջ:

Ժողովրդական Կոմիտեների Խորհրդի նախագահի տեղակալ՝ Ա. Մուկվյան

Ժողովրդական Կոմիտեների Խորհրդի քարտուղար՝ Գ. Պարզգյան

Հր. «Խորհրդային Հայաստան»
1923 թ. Փետրվարի 3, № 24

Վ Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

Հ. Ս. Խ. Հ. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ

1922 թ. Դեկտեմբերի 27

Ձ 13. Անդրկովկասի Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրապետութիւնների Միութեան Խորհրդի «Պատանի բանվորներին բժշկական քննութեան յենթարկելու մասին» Նոյեմբերի 4-ի 1922 թ. վորոշումը ի գիտութիւն հանրութեան և ի կիրարկութիւն հրապարակելու մասին:

Ընդ սմին հրապարակվում է ի գիտութիւն հանրութեան և ի կիրարկութիւն՝ Անդրկովկասի Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրապետութիւնների Միութեան Խորհրդի 1922 թ. Նոյեմբերի 4-ի

վորոշուժը, «Պատանի բանվորներին բժշկական քննության յենթարկելու մասին»:

Ժողովրդական Կոմիտեների Խորհրդի Նախագահի
տեղակալ՝ Ա. Մուսվյան

Ժողովրդական Կոմիտեների Խորհրդի
քարտուղար՝ Գ. Պարզյան

Հր. «Խորհրդային Հայաստան»
1923 թ. Փետրվարի 3, № 24

Վ Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ Ե

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՆ

1922 թ. Նոյեմբերի 4

Պատանի բանվորներին բժշկական քննության յենթարկելու մասին

1. Տասն և ութից պակաս տարիք ունեցող բոլոր պատանիները, յեթե ուղարկվում են աշխատելու պետական, հասարակական և մասնավոր հիմնարկություններում, ձեռնարկություններում և անտեսություններում, անպատճառ պիտի յենթարկվեն բժշկական քննության, վոր տեղի յե ունենալու Աշխատանքի բորայում նրանց վորպես զործագուրկ ցուցակ գրելիս:

2. Պետական, հասարակական և մասնավոր հիմնարկություններում, ձեռնարկություններում և անտեսություններում արդեն աշխատող բոլոր պատանիները պետք և բժշկական քննության յենթարկվեն: Յեթե պարզվի, վոր պատանիների կատարած զործի ծանրությունը չի համապատասխանում նրանց առողջական վիճակին, նրանց պետք և ավելի թեթև աշխատանք արվի:

Ծանոթություն. — Գննության պիտի յենթարկվեն և այնպատանիները՝ վորոնք սովորում են զործարանային աշակերտության դպրոցներում:

3. Պատանի բանվորներին բժշկական քննությունը կատարվում և պարբերաբար, անվազն տարին մի անգամ:

4. Անդրկովկասի Աշխատանքի Կոմիտարիատի լիազորներին հանձնարարվում և պատշաճ հանրապետությունների Առողջապա-

նության ժողովրդական Կոմիտարիատների հետ միասին՝ հրահանգներ հրատարակել սույն վորոշման կիրարկության համար:

Միության Խորհրդի Նախագահ՝ Ն. Նախիմանով
Միության Խորհրդի Փոխ-Քարտուղար՝ Ուլով — Մալախով

Դ Ե Կ Ր Ե Տ

Հ. Ս. Խ. Հ. ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳԻՐԾԱԳԻՐ ԿՈՄԻՏԵԻ

1923 թ. Հունվարի 30

№ 14. Հ. Ս. Խ. Հանրապետության Կորքի մեջ ծառայելու հաստատուն ժամանակ սահմանելու նպատակով՝ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն վորոշեց. —

1. Անորոշ ժամանակով արձակուրդ տալ 1900 թ. ծնված կարմիր զինվորներին:

2. Հ. Ս. Խ. Հ. Ռազմական Կոմիտարին վերադանել վորոշելու, թե վոր կարգի կարմիր զինվորներին պետք և թողնել զորքի մեջ և յերբ պետք և նրանց անորոշ ժամանակով արձակուրդ տրվի:

Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի

Նախագահ՝ Ս. Համբարձումյան

Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի

Քարտուղար՝ Հ. Տաջյան

Հր. «Խորհրդային Հայաստան»

1923 թ. Փետրվարի 4, № 25

Վ Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ Ե

Հ. Ս. Խ. Հ. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ

1922 թ. Դեկտեմբերի 27

№ 15. Անդրկովկասի Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրապետությունների Միության Խորհրդի «Շոգեկաթսանների, ջրային և ներքին այրեցումն ունեցող շարժիչների և ճնշման տակ զործող անոթների տեղերից, բացի յերկաթուղիներից և նավերից, հարկ դանձե-

լու մասին» 1922 թ. Դեկտեմբերի 8-ի գեղընար ի պատվոթյուն հանրության և ի կիրարկություն հրապարակելու մասին:

Ընդ սմին հրապարակվում և ի պատվոթյուն հանրության և ի կիրարկություն՝ Անդրկովկասի Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրապետությունների Միության Խորհրդի 1922 թ. Դեկտեմբերի 8-ի գեղընար — «Շոգեկաթսաների, ջրային և ներքին ալրեցումն ունեցող շարժիչների և ճնշման տակ գործող անոթների տերերից, բացի յերկաթուղիներից և նավերից, հարկ դանձելու մասին»:

Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի

Նախագահի տեղակալ՝ Ա. Մուսվյան

Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի

Քարտուղար՝ Գ. Պաղչյան

Հր. «Խորհրդային Հայաստան»

1923 թ. Փետրվարի 6, № 26

Դ Ե Կ Ր Ե Տ

ԱՆԳՐԿՈՎԿԱՍԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ 1922 թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 8-Ի

ՇՈԳԵԿԱԹՍԱՆԵՐԻ, ՋՐԱՅԻՆ ՅԵՎ ՆԵՐՔԻՆ ԱՅՐԵՑՈՒՄՆ ՈՒՆԵՑՈՂ ՇԱՐՃԻՉՆԵՐԻ ՅԵՎ ՃՆՇՄԱՆ ՏԱԿ ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՈԹՆԵՐԻ ՏԵՐԵՐԻՑ, ԲԱՑԻ ՅԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԻՑ ՅԵՎ ՆԱՎԵՐԻՑ, ՀԱՐԿ ԳԱՆՁԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

1. Աչքի առաջ ունենալով կաթսաների վրա հսկելու գործի վողրալի վիճակը՝ Անդրկովկասում, Ա. Ս. Խ. Հ. Միության Խորհուրդը վորպես ժամանակավոր միջոց՝ հարկ և սահմանում շոգեկաթսաների, ջրային և ներքին ալրեցումն ունեցող շարժիչների և ճնշման տակ գործող անոթների համար:

2. Հարկն առնվում է ամեն մի կաթսայից առանձին, նրա ջեռուցվող տարածության հաշվով, հետևյալ չափերով

№	Կաթսայի ջեռուցվող տարածություն	Տուրքը վոսկի ուղբի-ներով և կոպեկներով
1.	Մինչև 200 ֆուտ ամեն մի քառակուսի ֆուտի համար	9 կոպեկ
2.	Մինչև 1000 ֆուտ առաջին 200 ֆուտի համար 200 ֆ. ավելի ամեն մի քառակուսի ֆ.-ի համար մինչև 1000 ֆ.	18 ուղբի 6 կոպեկ
3.	1000 ֆ.-ից ավելի, առաջին 1000 ֆ. համար: 1000-ից ավելի ամեն մի քառակուսի ֆ.-ի համար.	66 ուղբի 3 կոպեկ

3. Ջրային և ներքին ալրեցումն ունեցող շարժիչների համար հարկը պետք է հաշվել նրանց ուլթերի թվի համեմատ:

№	Ուլթերի թիվը	Տուրքը վոսկի ուղբի-ներով և կոպեկներով, մեկ ուլթի համար
1.	Մինչև 25 ուլթ, ամեն մի ուլթի համար	1 ուղբի
2.	25 ուլթի համար	25 ուղբի
3.	25-ից մինչև 50 ուլթ	80-ական կոպեկ
4.	50 ուլթի համար	$25 + (80 \times 25) = 45$ ո.
5.	50-ից մինչև 75 ուլթ	60-ական կոպեկ
6.	75 ուլթի համար	$45 + (60 \times 25) = 60$ ո.
7.	75-ից մինչև 100 ուլթ	40-ական կոպեկ
8.	100 ուլթի համար	$60 + (40 \times 25) = 70$ ո.
9.	100-ից ավելի	30-ական կոպեկ
10.	100 ուլթի համար $+ \times$ ուլթ	$70 + 30 \times$

1. Տուրքի չափը հաշվել վոսկի ուղբու ընթացիկ տարվա կուրսով և տուրքը դնել ավանդ՝ Անդրկովկասի Աշխատանքի Ժողովրդական Կոմիսարի համադրատության Հանրապետության լիազորի ա-նունով:

5. Հիշյալ գումարները մուծվում են Աշխատանքի պաշտպա-նության հանրապետական բաժինը, գրվում են վորպես Անդրկով-կասիան Աշխատանքի Ժողովրդական Կոմիսարի լիազորի Աշխատան-քի պաշտպանության բաժնի հատուկ գումարներ, և կարող են ծախսը-

վել բացառապես կաթսաների հսկողութեան և աղահոսութեան տեխնիկայի գործի համար:

Ծանոթություն.— Աշխատանքի պաշտպանութեան հանրապետական բաժինը տասն տոկոս մասնադրում է Աշխատանքի պաշտպանութեան կենտրոնական բաժնին, նույն նպատակների համար:

6. Տուրքը ժամանակին չվճարելու պարագային, վերադիր տուգանք է սահմանվում ամսական 10 տոկոսի չափով:

7. Մի քանի ամսվան ընթացքում չվճարված տուրքը պիտի պահանջվի ժողովրդական դատարանի միջոցով:

8. Անդրկովկասի Աշխատանքի ժողովրդական կոմիտարիատին հանձնարարվում է մանրամասն կանոններ մշակել հարկը դանձելու համար և հրատարակել, սույն դեկրետը հրապարակելուց հետո վոչ ուշ քան յերկու շաբաթվան ընթացքում:

9. Հիշյալ հարկը շոգեկաթսաների, ջրային և ներքին այրեցումն ունեցող շարժիչների և ճնշման տակ գործող անոթների համար դանձվելու յե 1923 թ. Հունվարի 1-ից:

Ժամանակավոր պաշտոնակատար Միութեան

Խորհրդի նախագահի՝ Բալասով

Միութեան Խորհրդի փոխ-քարտուղար՝ Ուլով-Մալախով

Վ Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

Հ. Ս. Խ. Հ. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ

№ 16. ՀԱՇՏԱՐԱՐ ԱՅՅԱՆՆԵՐԻ ՈՒ ՄԻՋՆՈՐԴ ԴԱՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

1923 թ. Հունվարի 17

Պետական և մասնավոր ձեռնարկութեաններն ու հիմնարկութեաններն վարչութեաններն և մյուս կողմից բանվորների և ծառայողների միջև Հ. Ս. Խ. Հանրապետութեան մեջ ծագող կոնֆլիկտներն միմյանակ հաշտարար քննութեան սահմանելու նպատակով Աշխատանքի ժողովրդական կոմիտարիատի մարմիններին առնթեր կազմակերպվում են հաշտարար ատյաններ և միջնորդ դատարաններ:

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՇՏԱՐԱՐ ԱՅՅԱՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ՄԻՋՆՈՐԴ ԴԱՏԱՐԱՆՆԵՐԻ

1. Հաշտարար ատյաններին ու մեջնորդ դատարաններին յենթակա յեն.

ա) կողմերի միջև հավաքական պայմանագրեր և տարիֆային համաձայնութեաններ կնքելու, գործադրելու, մեկնաբանելու և փոփոխելու վերաբերմամբ ծագող վեճերը:

բ) Անհատական աշխատավորական պայմանագրերի վերաբերմամբ կողմերի միջև ծագող վեճերը:

գ) Բոլոր այն կոնֆլիկտները, վոր չի կարելի լուծել քրեական կարգով:

2. Գործերը հանձնվում են հաշտարար ատյաններին յերկու կողմերի համաձայնութեամբ:

Հավաքական պայմանագրերը կյանքում կիրարկելու հետ կապված գործերը ընդունվում են հաշտարար ատյաններում միայն այն դեպքում, յերբ նրանք քննվել են և չեն լուծվել զնահատիչ-կոնֆլիկտային հանձնաժողովում:

3. Աշխատանքի ժողովրդական կոմիտարիատի մարմիններին կողմերի ներկայացրած հայտարարութեամբ, յուրաքանչյուր դեպքում ընտրվում են հաշտարար ատյաններ, վիճող կողմերի հավասար թվով ներկայացուցիչներից բաղկացած և Աշխժողկոմի մարմնի նշանակած անձի նախագահութեամբ:

4. Հաշտարար ատյանի նախագահը, չունենալով վճռող ձայն, նպաստում է հաշտարար համաձայնութեան կայանալուն, հետևում է վոր վիճելի հարցերը լուծվին աշխատանքի վերաբերյալ գործող որենքների համաձայն:

5. Յեթե հաշտարար ատյանում վեճի քննութեան ժամանակ յերևան գան քրեական պատժի յենթակա տրարքների նշաններ, վոր կապ ունեն աշխատանքի վերաբերյալ որենքների խախտման հետ, գործի այդ մասն անջատվում է և անհապաղ ուղարկվում Աշխժողկոմի մարմնի միջոցով համապատասխան ժողովրդական դատարանին:

6. Հաշտարար ատյանները վճիռները կայացնում են միայն կողմերի համաձայնութեան կարգով: Գլուխ յեկած ու նախագահի և յերկու կողմերի ստորագրած համաձայնութեանը պարտադիր է

կողմերի համար և բողոքարկելի չէ:

Հաշտարար ատյանների համաձայնությունները կյանքում իրադրծվում են վճռող կողմերի ձեռքով. այդ համաձայնությունների խախտման դեպքում կողմերը պատասխանում են վորպես պայմանագրի խախտողներ:

8. Հաշտարար ատյաններում լուծում հստացող գործերը փոխադարձ համաձայնությամբ կարող են հանձնվել միջնորդ դատարանին:

9. կողմերի համաձայնությամբ գործը կարելի է հանձնել նաև անմիջապես միջնորդ դատարանին, առանց հաշտարար ատյանին դիմելու:

10. Վիճելի գործը միջնորդ դատարանի հանձնելու մասին կողմերը կայացնում են առանձին համաձայնություն (միջնորդ գրություն), պարտավորվելով յենթարկվել միջնորդ դատարանի վորոշմանը: Միջնորդ գրությունը ներկայացվում է Աշխոհկոմի պատշաժ մարմիններին:

11. Պետական մարմինների և արհեստակցական միությունների միջև հավաքական պայմանագիր կնքելու խնդրի վերաբերմամբ ծագած և տեղական հաշտարար ատյանում չլուծված տարաձայնությունները, կողմերից վորեւէ մեկի յեզրակացություն համաձայն, կարող են տրվել Աշխոհկոմի մարմինների ձեռքով միջնորդ դատարանին ի լուծումն:

12. Միջնորդ դատարանը բաղկանում է կողմերի համաձայնությամբ ընտրված նախագահից և կողմերի հավասար թվով ներկայացուցիչներից:

Յեթե նախագահ ընտրելու հարցում համաձայնություն չի կայանում, այդպիսին նշանակվում է Աշխոհկոմի մարմնի կողմից: Միջնորդ դատարանի նախագահն ունի վճռող ձայնի իրավունք:

13. Միջնորդ դատարանների վճիռները վերջնական են և չեն կարող բողոքարկվել: Յեթե կողմերից մեկը հրաժարվում է կատարել վճիռը, Աշխոհկոմատի մարմիններն այդ վճիռները հանձնում են ժողովրդական դատարանին: Վերջինը 24 ժամվա ընթացքում մակազրում է, վոր վճիռը ի կատար ածվի ստիպողական կարգով:

14. Թե հաշտարար ատյանների համաձայնությունների և թե միջնորդ դատարանի վճիռների այն կետերը, վոր հակասում են արենքներին, անվավեր են: Այդ մասին Աշխոհկոմի մարմինները

զրավոր հայանում են կողմերին, մասնանշելով որենքների կետերը և առաջարկելով նորից քննել վիճելի կետերը հաշտարար ատյանում կամ միջնորդ դատարանում, նույն կամ այլ կազմով, բոտ կողմերի ցանկությամբ:

15. Հաշտարար ատյաններ ու միջնորդ դատարաններ, համապատասխան ծագած վեճերի վայրին՝ կազմակերպվում են համապետական լիազորների վարչությունների աշխատանքի դավթածիններին առնթեր:

16. Հաշտարար ատյանների և միջնորդ դատարանների անձնական կազմը պահպանվում է Աշխատանքի ժողովրդական կոմիտեի առիատի նախահաշվի միջոցներով:

17. Սույն կոնոնադրությունը հրապարակելուց հետո վերացվում են այս հարցի վերաբերյալ բոտր ցարդ հրատարակված որենքները:

Ժողովրդական կոմիտեների թորհրդի նախագահ՝

Ս. Սրապիոնյան (Լուկաեին)

Ժողովրդական կոմիտեների թորհրդի Քարտուղար՝

Գ. Պարզյան

Հր. «Թորհրդային Հայաստան»

1923 թ. Փետրվարի 6. № 26

Վ Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

17. Հ. Ս. Խ. Հ. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ

1923 թ. Հունվարի 16

Անդրկովկասի Սոցիալիստական Թորհրդային Հանրապետությունների Միություն թորհրդի «Աշխատանքի Որենագրքի մասին» 1922 թ. Դեկտեմբերի 30-ի վորոշումը ի գիտություն հանրություն և ի կիրարկություն՝ հրապարակելու մասին:

Ընդ սմին հրապարակվում է ի գիտություն հանրություն և ի կիրարկություն՝ Անդրկովկասի Սոցիալիստական Թորհրդային Հանրապետությունների Միության Թորհրդի 1922 թ. Դեկտեմբերի

31-ի վորոշումը՝ «Աշխատանքի Որենսգրքի մասին»:

Ժողովրդական Կոմիտեների Խորհրդի նախագահի
տեղակալ՝ Ա. Մուսվյան
Ժողովրդական Կոմիտեների Խորհրդի քարտուղար՝
Գ. Պարզյան

Հր. «Խորհրդային Հայաստան»
1923 թ. Փետրվարի 7, № 27

Վ Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ

1922 թ. Դեկտեմբերի 30

1. 1923 թ. Հունվարի 1-ին Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հանրապետության
Խորհուրդների Համառուսական Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի
հաստատած Աշխատանքի Որենսգրքի ուժը տարածվում է ամբողջ
Անդրկովկասի վրա:

Աշխատանքի Որենսգրքին հակասող ցարդ հրատարակված բո-
լոր վորոշումները ջնջվում են:

2. Հանձնարարվում է Աշխատանքի Ժողովրդական Կոմիտեին՝
ամենակարճ ժամանակում աներկայացնել Միության Խորհրդին հրա-
պարակելու համար աշխատանքի վերաբերյալ այն բոլոր որոշումների
ցուցակը, լոր պահում են իրենց ուշժը, Աշխատանքի Որենսգրքը
կիրարկության մեջ դնելուց հետո:

Անդրկովկասի Ս. Խ. Հանրապետությունների

Միության Խորհրդի նախագահ՝ Շ. Եվսևյան

Միության Խորհրդի փոխ. քարտուղար՝

Ուլուխ-Մալախով

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

№ 18. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՎԵՏԱՆԵՐԻ ՈԳՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՀԱՆՁ-
ՆԱԺՈՂՈՎԻ

1923 թ. Հունվարի 30

1. Ավերված անտեսությանը վերականգնելուն նպաստելու
և բնակչության չքավոր մասին, մանավանդ անխնամ յերեխանե-

րին ոգնություն հասցնելու նպատակով՝ Հայաստանի Կենտրոնական
Գործադիր Կոմիտեն առընթեր գոյություն ունեցող Սովյախների
Ոգնության Կենտրոնական Հանձնաժողովի վրա դրվում են հետևյալ
պարտականությունները:

ա) Ղեկավարել, համաձայնեցնել և միացնել այն ժողովրդական
Կոմիտեականների, Խորհրդային հիմնարկությունների և բոլոր հասա-
րակական կազմակերպությունների գործունեությունը, լոր աշխա-
տում են սովի և նրա հետևանքների դեմ պայքարելու գործում,
այլ և քննել ու հաստատել նրանց գործառնությունների ծրագիր-
ները:

բ) Նպաստել հանրային աշխատանքներ կազմակերպելուն այն
վայրերում, լոր կարևորագույն գյուղատնտեսական նշանակություն
ունին և ուր բնակչությունը խիստ կարոտյալ վիճակի մեջ է:

գ) Վորոշել ոգնության կարոտ, անտեսությանը գրկվածնե-
րի, աղատյալ բանվորների, լորը յերեխաների, պատերազմի, աշ-
խատանքի կամ սովի հետևանքով ինվալիդ դարձածների թիվը:

դ) Բաժին հանել յուր նյութական միջոցներից մանկական
հիմնարկությունների, մանուկների անխնամության դեմ պայքարե-
լու, ինվալիդների հիմնարկությունների համար:

ե) Աջակցել փախստականների, անտեսությանը գրկվածների
ավերված գյուղական անտեսությանը վերականգնելուն՝ նպաստա-
վոր պայմաններով սերմացու, լծկան, արտադրության գործիքներ,
դրամ և այլն մատակարարելով:

զ) Սովյախների Ոգնության Կենտրոնական Ցանձնաժողովի նա-
խագահն և Հայաստանի Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նա-
խագահը, լոր ունի յերկու տեղակալ, իսկ անպամներն են Հողային,
Պարենավորման, Լուսավորության, Սոցիալական ապահովության,
Ներքին Գործերի Ժողովրդական Կոմիտեականների, Արհմիություն-
ների Խորհրդի, Հայաստանի Կարմիր Նաչի և Հայաստանի Ոգնու-
թյան Կոմիտեի պատասխանատու ներկայացուցիչները:

3. Սովյախների Ոգնության Կենտրոնական Հանձնաժողովի նիս-
տերը գումարվում են ամիսը առնվազն յերեք անգամ:

4. Սովյախների Ոգնության Կենտրոնական Հանձնաժողովի բո-
լոր վորոշումները լոր արվում են Ժողովրդական Կոմիտեականների
համաձայնությունով, համարվում են վերջնական և անհապաղ ի կա-
տար են ածվում, իսկ այն վորոշումները, լորոնց վերաբերությունը

անհամաձայնություն կա, հանձնվում են կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նախագահությունն՝ ի շուտափույթ քննություն:

5. Բոլոր ժողովրդական Կոմիտեների և հիմնարկությունները Սովյակների Ոգնություն կենտրոնական Հանձնաժողովի պահանջած տեղեկությունները, պատասխանները կային պարտավոր են տալ 48 ժամվա ընթացքում:

6. Սովյակների Ոգնություն կենտրոնական Հանձնաժողովի միջոցները գոյանում են պետական ֆոնտերից, վոր հատկացվում են սովյակների ոգնություն, հարկերից ու տուրքերից, այլ և հոծարակամ նվիրաբերություններից, վոր կարող են արվել թե յերկրի մեջ և թե արտասահմանում:

Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի

Նախագահ՝ Ս. Համբարձումյան

Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի

Քարտուղար՝ Լ. Տառյան

Հր. «Խորհրդային Հայաստան»

1923 թ. Փետրվարի 7, № 27

Վ Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

Հ. Ս. Խ. Հ. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ

№ 19. ԲՈԼՈՐ ԱՐԳԵԼԱՏՆԵՐԸ ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐԻԱՏԻ ՏԵՍԶՈՒԹՅԱՆ ՏԱԿ ԿԵՆՏՐՈՆԱՑՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ:

1923 թ. Հունվարի 11

Ժողովրդական Կոմիտեների Խորհուրդը, Հայաստանի Հանրապետության բոլոր արգելավայրերը Ներքին Գործերի Ժողովրդական Կոմիտեի տեսչության տակ կենտրոնացնելու նպատակով վորոշեց.

1. Բոլոր արգելավայրերը և նրանց կառավարությունը հանձնել Ներքին Գործերի Ժողովրդական Կոմիտեի ատին:

2. Բոլոր արգելավայրերի կառավարություն և պատժական միջոցների գործադրությունը միություն տալու համար, Արդարագատություն Ժողովրդական Կոմիտեի ատին ուղղիչ աշխատանքի բաժինը վերակազմել և դարձնել Արգելավայրերի ղեկավար վարչություն և

վարչություն տեղական գավառական բաժիններ՝ Ներքին Գործերի Ժողովրդական Կոմիտեի ատին և Գավառական Կոմիտեի ատին:

3. Արդարագատության Ժողովրդական Կոմիտեի ատին մարմիններին վերապահվում են դատախազական հսկողության բոլոր իրավունքները, կալանավորներին բոլոր արգելավայրերում ըստ որինի պահվում վերահսկողություն անելու այն սահմաններում, վոր նախատեսված են դատախազության կանոնադրությամբ և քրեական գատախարություն որենքներով:

4. Հանձնարարել Ներքին Գործերի Ժողովրդական Կոմիտեի ատին՝ մշակել Արդարագատության Ժողովրդական Կոմիտեի ատին հետախույզ և ներկայացնել նախագծեր, Հ. Ս. Խ. Հ. արգելավայրերի ընդհանուր կանոնադրություն, Ներքին Գործերի Ժողովրդական արգելավայրերի կենտրոնական վարչության և գավառական բաժինների և բաշխիչ հանձնաժողովի կազմակերպությամբ:

Ժողովրդական Կոմիտեների Խորհուրդի

Նախագահի տեղակալ՝ Ս. Մառլյան

Ժողովրդական Կոմիտեների Խորհուրդի

Քարտուղար՝ Գ. Պարզյան

Հր. «Խորհրդային Հայաստան»

1923 թ. Փետրվարի 8, № 28

Վ Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

Հ. Ս. Խ. Հ. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ

1923 թ. Փետրվարի 7

№ 20. Անդրկովկասի Ֆ. Ս. Խ. Հ. Միության Խորհուրդի «Աշխատանքի վերաբերյալ որենքները տանն աշխատող բանվորների վրա տարածելու մասին» 1923 թ. Հունվարի 10-ի վորոշումը ի գիտություն հանրության և ի կիրարկություն հրապարակելու մասին:

Ընդ սմին հրապարակվում է ի գիտություն հանրության և ի կիրարկություն՝ Անդրկովկասի Ֆ. Ս. Խ. Հ. Միության Խորհուրդի 1923 թ. Հունվարի 10-ի վորոշումը՝ «Աշխատանքի վերաբերյալ ու»

ընթերցողը տանն աշխատող բանվորների վրա տարածելու մասին:

Ժողովրդական կոմիտեների խորհրդի

Նախագահ՝ Ս. Սրապիոնյան (Լուկաեին)

Ժողովրդական կոմիտեների խորհրդի

Քարտուղար՝ Գ. Պարվյան

Հր. «Խորհրդային Հայաստան»

1923 թ. Փետրվարի 17, № 33

Վ Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԻ Ֆ. Ս. Խ. Հ. ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ

10-ի Հունվարի 1923 թ.

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՈՐԵՆՔՆԵՐԸ ՏԱՆՆ ԱՇԽԱՏՈՂ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ
ՎՐԱ ՏԱՐԱԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ի նկատի ունենալով, Վոր աճում է տանը կատարելու համար՝ զործ տալու յերևույթը, Վոր աշխատանքի ծայրահեղ շահագործումն է առաջ բերում, Միության Խորհուրդը ի դորդացումն աշխատանքի վերաբերյալ որենքների, Վորոշեց.

1. Աշխատանքի վերաբերյալ որենքները տարածել տանն անելու գործ ստացող բանվորների վրա:

2. Բոլոր պետական, զինվորական, կոնցեսիոն և մասնավոր ձեռնարկությունները, Վոր զործ են տալիս տանն անելու, պարտավոր են տոմարագրելու աշխատավորներին, Աշխատանքի Ժողովրդական կոմիտեի մարմիններում և յուրաքանչյուր տանն աշխատողին տալ սահմանված ձևի հաշվեգրքույկ, Վորի մեջ բացի ընդհանուր արձագրությունից՝ պիտի նշանակվի ամսաթիվը, թե յերբ է տված գործը, պատրաստվելիք առարկաների քանակությունը, տված առարկաների քանակությունն ու ժամանակը:

3. Այն անձերը, ձեռնարկություններն ու հիմնարկությունները Վոր տանն անելու գործ են բաժանում միջնորդների ձեռքով, նույն պարտականություններն ունին բանվորների նկատմամբ, ինչ Վոր զործն անմիջապես բանվորներին բաժանելիս. այս պատասխանատվությունից չեն ազատվում նաև միջնորդներն իրենք:

Փաճորություն. Իրենց անձնական գործածության համար տանը կատարելու պատվեր տվողները վարձակալ չեն համարվում:

4. Վարձակալը պարտավոր է տանն աշխատող բանվորին ութ-ժամյա ամբողջ որվա գործ տալ: Գործատուի շնորհիվ կորցրած աշխատանքի ժամանակը վարձատրվում է տվյալ բանվորի լրիվ աշխատավարձի հաշվով:

5. Տանն աշխատողի աշխատավարձը տվյալ վայրի համար սահմանված աշխատավարձի նվազագույն հափից պակաս չի կարող լինել:

6. Գործատուն պարտավոր է Սոցիալական ապահովության տուրքերը վճարել, արդյունաբերության տվյալ ճյուղի համար սահմանված հափով:

7. Տանն աշխատողների ընդունելությունն ու արձակումը տեղի յե ունենում նույն հիմունքներով, ինչ Վոր ձեռնարկությունների մեջ աշխատող բանվորներինն է:

8. Սույն Վորոշումը խախտողները յենթակա յեն պատասխանատվության՝ Վորպես աշխատանքի վերաբերյալ որենքները խախտողներ:

9. Սույն Վորոշման անշեղ կատարման հսկողությունը դրվում է Աշխատանքի Ժողովրդական կոմիտեի մարմինների վրա: Անդրկովկասի Աշխատանքի Ժողովրդական կոմիտեի մարմինները որվա ընթացքում պիտի մշակե տանն աշխատող բանվորների տոմարագրություն ձևը:

10. Սույն Վորոշումը գործադրելի յե հրապարակվելու որից:

Միության Խորհրդի նախագահ՝ Ելիավա

Միության Խորհրդի քարտուղար՝ Ուլով-Մալախով

Դ Ե Կ Ր Ե Տ

Հ. Ս. Խ. Հ. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ

№ 21. ԳՈՒՅՔԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

1923 թ. Փետրվարի 7,

1. Հ. Ս. Խ. Հ. բոլոր քաղաքներում, ավաններում, գյուղերում և այլ մարդաբնակ վայրերում մտցնել, ըստ գնահատության և ըստ հայտնի արժեքի, գույքի պետական ապահովագրություն կրա-

կից, կարկտահարութիւնից, կենդանիների համաճարակից և այլն, այլ և հոժարակամ ապահովագրութեան ընդ որ տեսակները:

Ծանոթութիւն. — ա) Նախ մտցնվում են հոժարակամ ապահովագրութեան ընդ որ տեսակները, ըստ հայտնի արժեքի պարտադիր ապահովագրութեան՝ կրակից, և ըստ գնահատութեան պարտադիր ապահովագրութեան՝ կարկտահարութիւնից:

բ) Ապա մտցնվում և ըստ գնահատութեան պարտադիր ապահովագրութեան, կենդանիների համաճարակից:

գ) Հ. Ս. Խ. Հ. պետական ապահովագրութեան գործի զարգացման պարագային, պետական ապահովագրութեան գլխաւորակը հատուկ զիմումն և անում ժողովների Խորհրդին, կրակից ըստ գնահատութեան պարտադիր ապահովագրութեան մտցնելու մասին:

2. Պարտադիր ապահովագրութեան մտցնելու ժամանակը, այլ և գնահատութեան չափերը սահմանվում են Պետական. Ապահովագրութեան Վարչութեան և Անդրկովկասի Ֆինանսների Հ. Ս. Խ. Հ. լիազորի համաձայնութեամբ և հրապարակվում են ի գիտութեան հանրութեան և ի կատարումն, վերջին պարտադիր վորոշումներով:

3. Առաջին հոգվածում հիշատակված գործառնութիւնները մշտցնելու համար, Պետական Ապահովագրական վարչութեանը կազմակերպում է Հ. Ս. Խ. Հ. Պետական Ապահովագրութեան Գրասենյակ Յերեան քաղաքում ու Հայաստանի միացյալ մարզաբնակ վայրերում՝ դավառական և շրջանային գործակալութիւններ, Անդրկովկասի Պետական ապահովագրութեան Վարչութեան գիտութեամբ:

4. Ապահովագրական գործառնութիւններն ու նրանց վերաբերյալ հաշվետվութիւնը Հ. Ս. Խ. Հ. սահմաններում կատարվում է Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հ. Ֆինանսների Ժողովրդական Կոմիտեի հետ տաժ կանոնների հիման վրա:

Ժողովուրդի նախագահ՝

Ս. Մրապիոնյան (Լուկաշին)

Ժողովուրդի Քարտուղար՝

Դ. Պարզյան

Հր. «Խորհրդային Հայաստան»

1923 թ. Փետրվարի 17, № 33

Վ Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

Հ. Ս. Խ. Հ. ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԿՈՄԻՏԵԻ

1923 թ. Փետրվարի 13,

№ 22. Համառուտական Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի և Ժողովրդական Կոմիտեների Խորհրդի 1922 թ. Մեպտեմբերի 28-ի «Պարտադիր զինվորագրութեան վերաբերյալ» դեկրետը Հայաստանի Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրապետութեան վրա տարածելու մասին:

Հ. Ս. Խ. Հանրապետութեան Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն վորոշեց.

Համառուտական Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի և Ժողովրդական Կոմիտեների Խորհրդի 1922 թ. Մեպտեմբերի 28-ի դեկրետը՝ «Պարտադիր զինվորագրութեան մասին» տարածել Հայաստանի Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրապետութեան վրա:

Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նախագահի տեղակալ՝

Ս. Կարլոնյան

Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Քարտուղար՝

Հ. Տաւյան

Հր. «Խորհրդային Հայաստան»

1923 Փետրվարի 28, № 41

Դ Ե Կ Ր Ե Տ

ՀԱՄԱՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԿՈՄԻՏԵԻ ՅԵՎ
ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ

Ընդունելով, վոր ժամանակ է Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Խորհրդային Հանրապետութեան քաղաքացիների զինվորական ծառայութեան հաստատուն հիմքեր սահմանելու, Համառուտական Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն և Ժողովրդական Կոմիտեների Խորհուրդը վորոշեցին.

1. Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հ. արական սեռի բոլոր քաղաքացիները, անկախ իրենց բնակատեղից, կոչվում են պարտադիր զինվորական ծառայութեան կարմիր Բանակի և կարմիր Նավատորմի մեջ Հան-

բաղադրությունն պաշտպանությունն համար: Կարմիր բանակի և Կարմիր Նավատորմի մեջ չեն կարող ընդունվել այն անձերը, վոր պատական մճուղի վրեկած են ընտրելու և ընտրվելու իրավունքից:

Ծանոթ.— Այն անձերը, վորոնց վորոշ պատկարգի պատկանելու կամ Սորհրդային Իշխանությունն դեմ արտահայտած ակտիվ թշնամությունն պատճառով չի կարելի վստահել Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հ. զինյալ պաշտպանությունը, զինվորական ծառայությանն են կոչվում առանձին կարգով:

2. Իսկական զինվորական ծառայության կոչելը Համառոտական Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի հատուկ վորոշմամբ կարող և հետաձգվել Ռ. Ս. Ֆ. Խ. Հ. այն ազգությունների համար, վոր իրենց կուրուրական և կենցաղական առանձնահատկությունների շնորհիվ չեն կարող միանգամայն պիտանի զինվորներ տալ Բանվորա-դշուղացիական Կարմիր Բանակի համար:

Զինվորագրությունը կարող է ժամանակավորապես հետաձգվել նաև այն զինապարանների համար, վորոնք հասունացած չեն, հիվանդ են կամ գեռ իրենց ուսումը պիտի ավարտեն:

3. Կարմիր Բանակի և Նավատորմի շարքում իսկական զինվորական ծառայության ժամանակը վորոշվում է՝

ա) Հետևակ և Թնդանոթաձիգ զորքի և ամեն տեսակ զորամասերի ու հիմնարկությունների համար, բացի ստորև հիշատակված զորամասերից, 1 և կես տարի:

բ) Հեծելազորի, հեծյալ Թնդանոթաձիգ և տեխնիքական զորքի համար՝ 2 և կես տարի:

գ) Ողային Նավատորմի համար՝ 3 և կես տարի:

դ) Ծովային Նավատորմի համար՝ 4 և կես տարի:

ե) Զինվորական և զինվորածովային ուսումնառանների համար — այդ հաստատությունների կանոնադրությունների համաձայն:

Հիշյալ ժամանակները ծառայելուց հետո, յուրաքանչյուր զինվորական ծառայող անորոշ ժամանակով արձակուրդ է ստանում և զրվում է բանակի և Նավատորմի պահեստի զինվոր և պահեստից իսկական ծառայության և կոչվում, բանակի պատերազմական վիճակի մեջ զրվելու պարագայում:

Զորքի պահեստում զինապարանները մնում են մինչև իրենց 40 տարեկան հասակը: 40 տարին լրանալուց հետո, պահեստի զինվորները հանվում են զինապարանների ցանկից և բանակի շարքերը կարող

են կոչվել միայն ծառայից անհրաժեշտության դեպքում, Համառոտական Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի հատուկ վորոշմամբ:

Պատերազմ հայտարարելու դեպքում, բոլոր իսկական զինվորական ծառայության մեջ գտնվողները պահվում են բանակի և Նավատորմի մեջ մինչև զորացրումը:

Մինչև Կարմիր Բանակի և Նավատորմի վերջնականապես առյժ զորոշմամբ սահմանված ծառայության ժամանակներին անցնելը, վորոշ կատեգորիաների և հասակի կարմիր զինվորներ և կարմիր Նավատորմի, Հանրապետության հեղափոխական զինվորական Սորհրդի կարգադրությամբ կարող են պահվել բանակի և Նավատորմի մեջ, հիշյալ ժամանակներին ել ավելի:

4. Կարմիր Բանակը և Կարմիր Նավատորմը լրացնել յուրաքանչյուր տարի, պարտադիր զինվորական ծառայության կոչելով մի հասակի զինապարաններին, վորոնց 20 տարին լրացած կլինի զինվորակոչի տարվա Հունվարի 1-ին:

Հերթական հասակի զինվորակոչը, վոր հայտարարվում է Ժողովրդական Կոմիտեների ղեկընտով, տեղի պիտի ունենա ամեն տարի գարնանը, փետրվար և մարտ ամիսների ընթացքում. ճիշտ ժամանակը առանձին վայրերի համար՝ սահմանվում է Հանրապետության Հեղափոխական զինվորական Սորհրդի, Ներքին գործերի և Հողագործության Ժողովրդական Կոմիտեի անդամների համաձայնությամբ:

Պարտադիր զինվորական ծառայության սկզբնական ժամանակակետը բոլոր զինվորության կոչվածների համար՝ հաշվել աղբիլի 1-ից:

Բանակի և Նավատորմի պահեստի զինվոր զրվելու յենթակա կարմիր զինվորներին և զինվորական Նավատորմներին անորոշ ժամանակով արձակուրդ տալը տեղի պիտի ունենա յուրաքանչյուր տարի աշնանը՝ ամառային բանակաժողովից և Նավավարժությունից հետո, Հանրապետության Հեղափոխական զինվորական Սորհրդին իրավունք վերապահելով ժամանակից առաջ արձակելու, թե կարմիր զինվորների ամբողջ խմբերի, ուսուցումը վերջանալու պատճառով, և թե առանձին կարմիր զինվորների, վոր հատուկ հաջողությամբ ավարտած կլինին իրենց ուսումը:

5. Զորակոչի պարտավոր են դալ բոլոր զինվորության տարիքի հասածները, բացի իրենց կրթությունն ավարտելու համար հետա-

ձգում՝ ստացողներին: Բժշկական քննությամբ բոլոր պիտանի ճանաչվածները համարվում են զինվորական ծառայության մեջ ընդունված: Սակայն նրանց մի մասին կարող են արտոնություններ շնորհվել իրենց ընտանեկան և անտեսական վիճակին ի նկատի ունենալով: Այն քաղաքացիները, վորոնց աշխատի արտոնություններ են շնորհված, մտնում են զորքի մեջ ամեն տարի Ոգոստոսի 15-ից մինչև Սեպտեմբերի 15-ը տեղ ժամանակի ընթացքում և պարտադիր ծառայությունը ծառայում են կրճատ ժամանակ՝ վեց ամիս, վորի սկզբնակիտը հաշվվում է Հոկտեմբերի մեկից:

Տվյալ գավառից զորքի մեջ ուղարկվելի քաղաքացիների թվի սահմաններում, Սորհուրդների շինական համադրումներն են վորոշում, թե վորոնք են ընդունված դարնանը կամ աշխանը զորքի մեջ մտնելու համար, միայն անպատճառ այն պայմանով, վոր յերկրորդ խմբի մեջ մտնելն ամենից սուաջ արտոնության իրավունք վայելողները:

Պատերազմի ժամանակ վոր մի արտոնություն չի շնորհվում:

Շանքարթլու.— Ընտանեկան և անտեսական վիճակի համեմատ արտոնություններ շնորհելու կարգի մասին կանոններ պիտի հրատարակվին առանձին:

6. Պարտադիր զինվորական ծառայության կոչվող քաղաքացիների հետ միասին կարմիր Բանակի և կարմիր Նավատորմի մեջ ընդունվում են կամավորներ, Հանրապետության Հեղափոխական զինվորական Սորհրդի աշխ մասին սահմանած առանձին կանոնների համաձայն:

Կամավոր կարող են ընդունվել նաև ոտար յերկրյա քաղաքացիներ, վոր ցանկություն կրնայանեն ծառայելու Ռուսաց զորքի մեջ և մասնակցելու Ռուսական հեղափոխության նվաճումների պաշտպանության:

7. Իսկական զինվորական ծառայության մեջ զանվորները վայելում են Ռ. Ս. Ֆ. Ս. Հ. քաղաքացիների բոլոր իրավունքները՝ միաժամանակ յենթադիվելով զինվորական ծառայության բոլոր պահանջներին և կանոններին:

Բանակի և նավատորմի պահեստում գտնվող զինապարտները յենթադիվում են հաշվառության, ծառայության և պահեստի համար հատկապես սահմանված կանոններին և մասնավորապես պարտավոր են ներկայանալ Ռազմական Կոմիտարիտներին, պարբերա-

կան մորզանքների համար և փորձական զորաժողով հայտարարելիս:

8. Կարմիր Բանակի և կարմիր Նավատորմի շաբբերը կոչվածների անապահով ընտանիքները ոժանդակություն են ստանում պետությունից, առանձին հրահանգների համաձայն:

9. Զինապարտների խուսափումը հաշվառությունից և զինվորադրությունից՝ պատժվում է քրեական որենքներով սահմանված կարգով:

10. Սույն ղեկրեսը տարածվում է բոլոր զաշնակից Սորհրդային Հանրապետությունների վրա:

Համառուսական Կենտգործկոմի նախագահ՝ Մ. Կալինին

Ժողկոմիտեի վոխ-նախագահ՝ Մ. Ռիկով

Ի ա. Համառուսական Կենտգործկոմի

քարտուղարի՝ Տ. Սապրոնով

28 Սեպտեմբերի 1922 թ.

Մոսկվա, Կրեմլ

